

Ekonomi Başarılı mı, Masal mı?

Cumhuriyetin kurulduğundan 2002 yılına kadar 79 yılda toplam cari açık 48 milyar 800 milyon dolardır. Oysa sadece 2010 yılında 48 milyar 557 milyon dolar cari açık verildi. Demek ki sadece 2010 yılında 79 yıla eşit olan cari açık var. Bu Cumhuriyet tarihinin rekorudur. Tek başına bu rakam ekonominin sağlıklı olduğunu gösterir...

Dr. ALEV COŞKUN

2002 - 2010 yıllarını kapsayan 8 yıllık AKP iktidarında her vesile ile Türk ekonomisinin çok başarılı olduğu belirtilmiştir.

Ekonominin genel gelişimini iyi anlamak için, ekonomik verilerin değerlendirilip, makro ekonomik tablonun doğru okunması gerekir.

Türk ekonomisinin kırılmalı gösteren halkaları; yüksek işsizlik, yükselen kamu borçları, giderek büyüyen cari işlemler açığı, gelir dağılımındaki adaletsizlik ve sıcak para ekonomisidir.

Şimdi bunlara kısaca bakalım:

Türk ekonomisinin en olumsuz göstergelerinden birisi işsizlik düzeyidir. 2008 küresel krizinin Türkiye’de yarattığı en önemli darbelere birisi işsizliktir.

Ekonomik kriz öncesi, 2002 - 2007 yılları arasında işsizlik rakamı yüzde 10 düzeyinde sürüyordu, 2008’de yüzde 11’e, 2009’da ise yüzde 14.8’e yükseldi. Kayıt dışı ekonomi rakamları bu verilere eklendiğinde gerçek işsizlik rakamlarının yüzde 20’leri aştığı, sayısal olarak 6 milyona ulaştığı hesaplanıyor.

The Economist der-

gisi, 2009 yılı işsizlik oranının yüksekliği açısından Türkiye’yi işsizlikte dünya beşincisi olarak gösterdi. İşsizlik ve gizli işsizlik Türk toplumunun en önemli yarasıdır. Özellikle genç nüfustaki işsizlik sürmektedir.

Milli gelir büyüme hızı

IMF Economic Outlook raporuna göre, 2002 yılında yüzde 6.2 olan milli gelir (GSYH) büyüme hızı 2007’de yüzde 4.7’ye, 2008 yılında eksi 4.7’ye (-4.7) düştü. Türkiye, krizden en fazla etkilenen üç ülke arasında yer aldı.

2010 yılında büyüme hızında bir yükseliş görülüyor, dipten çıkıp yüzde 8’lere geldi, ancak eksi yüzde 6’nın olumsuz etkisi sürdü. Bu düşüş, Türk ekonomisinde son 10 yıl içerisinde görülmemiş en büyük düşüştür. Ekonomideki küçülme, özellikle işsizliği etkiledi.

Kamu borçları

2002 - 2010 yıllarına baktığımız zaman, bu dönemde kamunun borç stokunun sürekli yükseldiği görülüyor. 2002 yılında kamunun net borç stoku 215.3 milyar TL iken, bu borç

stoku 2010 yılı üçüncü çeyreğinde 309.5 milyar TL’ye yükselmişti.

AKP iktidarının izlediği düşük kur politikası, özel kesimin de hızla dışarıdan borçlanmasını özendirdi. Türkiye borcunu üreterek değil, “borcu borçla ödeme” politikasını iyice benimsemiştir. AKP’nin cilalı ekonomi politikasının altında bu gerçek vardır.

Sıcak para cenneti

Türkiye 2002 - 2010 yılları arasında dünyada, sıcak paranın çekim alanı içinde yer alan 10 ülkeden birisi olarak ortaya çıktı. Bu nedenle, yabancı yatırımcılar için kâr sağlamak ve gelir transferi yapmak için adeta bir “cennet” sayıldı.

Yabancı yatırımcılar, 2002 yılı başında, 2010’a kadar olan 8 yıllık dönemde Türkiye’deki doğrudan yatırımlardan elde ettikleri kârların ve portföy yatırımlarından sağladıkları gelirlerin 55 milyar dolarlık bölümünü yurtdışına transfer ettiler.

AKP hükümetlerinin temel ekonomi politikası, dışarıdan sıcak para çekerek ekonomiyi özellikle cari açığı sürdürebilir durumda tut-

maya çalışmaktır.

AKP hükümetleri borcu borçla ödemek politikası izliyorlar.

Bunun için, Türk Lirası’nın değeri yüksek, doların değeri düşük tutuluyor. Sıcak para, bu mekanizmadan yararlanarak, tahvil yatırımlarına gidiyor ve bir süre sonra elde ettiği yüksek kazançları yurtdışına transfer ediyor.

Türkiye yeterli derecede üretmiyor, bu nedenle, ekonomik mekanizmayı yüksek faiz ödeyerek sıcak para ile sağlamaya çalışıyor, ama, unutulmasın ki bu yöntem çok tehlikelidir, uzun süre sürdürülemez.

İthalat özendiriliyor

Bu ekonomi politikası ihracat yerine ithalatı özendiriyor. Ara sanayi malları üreten sanayiciler yavaş yavaş yok olmaya zorlanıyor, onun yerine ucuz ithalata yönelmek zorunda kalıyorlar.

Bu durum cari açığın yükselmesine neden oluyor.

Türkiye’nin ekonomisini yabancılar hep övüyor, ancak IMF Başkanı **Dominique S.Kahn**, Kore’deki G-20’ler toplantısında açıkça aşağıdaki uyarıyı yaptı:

“Türkiye büyüyen bir ekonomi, ancak konu bu büyümenin ne kadar sürdürülebileceğidir. Türkiye ekonomisinin en önemli sorunlu alanı fazla ithalattır. Bu yüzden Türkiye cari açığa dikkat etmelidir.” (25 Ekim 2010 - Gazeteler)

Bu uyarının asıl nedenleri Merkez Bankası’nın 2010 yılı “cari açık” rakamları açıklanınca ortaya çıktı.

Türkiye’nin cari işlemler açığı 2010 yılı sonunda 48.5 milyar dolara çıkmıştır.

Bu açık 80 yıllık Cumhuriyet döneminin cari açığına bedeldir.

Türkiye’de geçen yıl cari açık yüzde 247.1 artış göstererek, rekor düzeye ulaşmıştır. Konuyu biraz açalım:

2009 yılında 13 milyar 991 milyon dolar olan cari açık 2010 yılında 48 milyar 557 milyon dolara yükselmiştir.

Oysa, Cumhuriyetin kurulduğu 1923 yılından 2002 yılına kadar, 79 yılda toplam 42 milyar 800 milyon dolar açık veren Türkiye, tek başına 2010 yılında bu tutarı aştı.

Daha açık bir anlatımla, 2010 yılı cari açığı, 79 yıllık Cumhuriyet tarihinin toplam cari açığından daha fazladır.

Bu mudur başarılı ekonomi, bu mudur efsane ekonomik gelişme?..

Gelir dağılımı

Mart başında gelir dağılımıyla ilgili olarak resmi rakamlar açıklandı. En yüksek gelir dilimine sahip en üstteki yüzde 20 toplam gelirden yüzde 47.6 pay alırken yüzde 20’lik dilim milli gelirden sadece yüzde 5.6 pay alıyor. Arada 8.5 kat fazlalık var. Bu durum Türkiye’deki gelir adaletsizliğini en çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır.

Bu mudur görülmemiş ekonomi başarı-

sı?..

Türkiye 16. büyük ekonomi

Türkiye 2010 yılı sonu itibarıyla dünyanın 16. ekonomisi durumuna gelmiş bulunuyor.

Ancak, Türkiye bugün 16. büyük ekonomi ama gelişmiş bir ekonomi midir? Bu soru önemlidir.

Ekonominin salt büyümesi gelişmişliği sağlamaz; büyüme önkoşul, ama yeterli koşul değildir. Aslında, bütün dünyada gelişmişlik sadece ekonomik büyüklükle ölçülüyor, aşağıdaki kriterlere de önem veriliyor:

- Kişi başına milli gelir ne düzeydedir?

- Rekabet gücü nasıldır?

- İnsani gelişme ne durumdadır?

- Gelir dağılımı adaletli midir?

Türkiye 16. büyük ekonomi olmasına karşın, satınalma paritesine göre dünyada 84’üncü. Küresel rekabet gücü endeksinde ise 61. sırada bulunuyor. Bu sıralamaların en önemlisi olan insani gelişme endeksinde ise Türkiye 83. sırada bulunuyor.

Türkiye, okur yazarlık, okullaşma oranı, kişi başına düşen milli gelir ve gelir dağılımı adaletsizliği, alım gücü, yaşam standardı, kadının iş gücüne katılması konularında gelişmiş ülkelerle arasındaki farkı kapatmak için çok büyük gayret göstermek zorundadır.

Yukarıda belirttiğimiz noktalar, “ekonomi yönetiminin performansı açısından” değerlendirildiği zaman, başarılı bir durumla karşı karşıya olmadığımız anlaşılıyor.

2010 yılındaki 48.5 milyar dolarlık açık, milli gelirin yüzde 6.7’sine denk geliyor. Bizim gibi ekonomilerde bu oran çok büyüktür ve Türkiye tarihinde bu derece büyük açık yoktur.

Yandaş ekonomi yorumcuları tablonun güzel yüzünü ortaya çıkarıyorlar. Enflasyonda gerileme ve milli gelirde artış var, sanayide kıpırdama var diyorlar. Ama bunların harekete geçmesinde en büyük etken sıcak para akışının finanse ettiği cari işlemler açığıdır. Bu “yapay” ve “spekülatif” bir büyüme yoludur.

Tarafsız yorumcular bütün dünyada “yeni bir krize” ve “makro ekonomik dengesizliklere” en açık ülkelerden birisinin Türkiye olduğunu belirtiyorlar.

- 48.5 milyar dolar cari açık...

- Sürekli yükselen ithalat...

- Değerli Türk Lirası ve değeri bastırılmış düşük döviz politikası nedeniyle sürekli zor durumda kalan ihracatçılar ve kanayan küçülen sanayi sektörü...

- Yükselen dış borç stoku...

- Yüzde 10’un üzerinde seyreden yüksek işsizlik oranı...

- Kanayan tarım kesimi?..

Bu mudur mucize ekonomi?..

Rakamlar ekonomide iyi durumun bir masal olduğunu gösteriyor.

İşte bu nedenle, AKP sürekli ekonomik sorunlardan kaçıyor. Kamuyu, ya “yeni anayasa” ya “Ergenekon” ya “Balyoz”, ya da “yeni tutuklamalar” gibi yapay sorunlarla meşgul ediyor.

